

59324813-5	13/07/2017	גלובס - כותרת	עמוד 37	1	10.26x32.19
איגוד לשכות המסחרלשכת המסחר - 35010					

הרפורמה במערך הכשרות חיים עוז

אין בשורות למגזר העסקי

"הננו מכריזים בזאת על מהפכה כוללת במערך הכשרות הישראלי". כך קיוויתי לקרוא את הכותרת שתצא מהרבנות. אך לא לתוצאה הזו התפללנו מתוצר הוועדה שישבה על המדוכה יותר משנה. מועצת הרבנות הראשית אישרה

באחרונה את הרפורמה שהביא לשולחנה הרב הראשי דוד לאו. רפורמה שהיא רק התייעלות נקודתית, אין בה בשורות משמעותיות למגזר העסקי המבקש תעודת-כשרות לעסק. נראה, שזו נעשתה רק כדי לצאת ידי חובה בעקבות החלטת בג"ץ, וספק רב אם תמומש בקדנציה הנוכחית של הרב הראשי לישראל.

לאנשי הרבנות הייתה שעת כושר לבצע מהפכה של ממש בכל תחום הפיקוח על הייצור המקומי ועל יבוא המזון מחו"ל, ומתן תעודות-כשרות, אך החלטתם הייתה להמשיך ולהנציח את המבנה הארגוני הממונה על הכשרות, שעוסק גם בחקיקה, בפיקוח ובענישה, בכל הקשור למתן תעודות-כשרות. והכול בחסות חוק "איסור הונאה בכשרות", חוק חסר ומצומצם (למשל, הוא אינו קובע במפורש את כללי הכשרות שלפיהם יש לתת תעודת-הכשר, והכללים נקבעים במטה הרבנות, מועברים למועצות הדתיות, ורובם אינם נאכפים). יצוין, כי עלותן של תעודות-הכשרות הוערכה ע"י משרד האוצר במאות-מיליוני שקלים.

ציבור רחב בארץ רוצה אוכל כשר, אך עוד יותר הציבור רוצה ברבנות משמעותית בעלת ערכים, מוסר וגם הלכה אחת ברורה. אך נוצר מצב בלתי-אפשרי, שהרבנות וכל רב ניכסו לעצמם את ההלכה, ורק על פיהם יישק דבר. כך, עסק שיהיה "מדרג", הרבנות תיטול ממנו את תעודת-הכשרות ותגרום לו לקרוס. המציאות בארץ מלמדת שקיימים כשלים רבים ומתמשכים שהצטברו ברבות השנים במערך הכשרות, אשר ערערו את האמון ברבנות הראשית ובמוסדותיה.

בשל כך קמו כפטריות אחרי הגשם גופי כשרות אלטרנטיביים - בר"צים, פורומים, עמותות ועוד, שכל אחד לוקח את הלכות הכשרות לדרגות שונות בהתאם להשקפת עולמו - לקולא או לחומרא, וגם אז, מוצר/עסק שלא קיבל תעודת-כשרות מטעם הרבנות, יהיה בבחינת "לא כשר". לכן, הרפורמה שהוצגה מנציחה את הבעיות המרכזיות במערך זה. כדי שהרבנות תחזיר אליה את אמון הציבור, ואת המגזר העסקי למערך הכשרות, ראוי שהרבנות תעסוק בתחום ההלכה. מנגד, תחומי הרגולציה והיישום יינתנו לגופים חיצוניים (תאגידים פרטיים) שיעמדו בתנאי הרגולציה שיחולט עליה; אבל לא תאגיד במתכונת תאגיד המים, שזקוק עולים על תועלתו.

בנוגע לחשש המנקר בפני המתנגדים, שהעברת מערך הכשרות לגורמים פרטיים תפגע באיכות הכשרות, אינו במקומו. אל להם להלך אימים על ציבור שומרי הכשרות, שיהיה ספק בכשרות המוצרים, והמחירים רק יעלו. למדינה יש ניסיון רב וידע בהפרטת שירותים ממלכתיים, לרבות היכולת לעסוק בנושא. יעידו על כך הבר"צים המובילים. לרבנות אין מונופול על ההלכה, אך היא צריכה להחזיק בתפקיד הרגולטור ואוכף החוק.

כמו כן, צריכים לכלול ברפורמה זו את כל מערך הכשרות על יבוא מזון מחו"ל. המצב כיום, שהמוסמך היחיד להנפיק תעודת-כשרות והמאשר לציין על גבי המוצר "כשר", הוא הרבנות הראשית, מחלקת היבוא. זאת, על אף שהמוצר המיובא כבר קיבל תעודת-כשרות מהרב/הגוף המוסמך למתן כשרות בחו"ל, ושאושר ע"י הרבנות הראשית בישראל. כלומר, גם יבואן שמייבא מוצר שאושר כ"כשר" על-ידי גוף כשרות בחו"ל, שהוסמך מטעם הרבנות בישראל, לא יוכל לשווקו כ"כשר" עד שהרבנות בארץ תאשרו בתעודה נוספת מטעמה כ"כשר".

כאשר הוקמה הרבנות ב-1921, ע"י הרב קוק, היא התאימה לתקופה אז. מאז חלפו עשרות שנים, המציאות השתנתה לחלוטין, אך מה שהיה המשיך להיות, אף שכל מערך הכשרות בארץ שונה לחלוטין. לכן, על הרב הראשי, הרב דוד לאו, שמאז כניסתו לתפקיד הצהיר שיפעל לשנות את המצב ולטפל בכשלים, מוטל לעשות זאת כבר עתה. מדובר בשינוי יסודי ומהותי טרם שתסתיים כהונתו כממונה על הכשרות, כדי שייטב לעם היושב בציון לעוד דורות רבים. ●